

News Flash

7. marec 2019

**Kontroly z inšpektorátu práce I
Na čo sa treba pripraviť a aký
je ich priebeh?**

Kontroly z inšpektorátu práce I: Načo sa treba pripraviť a aký je ich priebeh?

Ročne vykonávajú inšpektoráty práce okolo 20 000 kontrol, pričom inšpektori môžu prísť bez ohlásenia a majú pomerne široké právomoci. Poznáte svoje práva a povinnosti počas výkonu kontroly zo strany inšpektorátu práce? Čo všetko bude predmetom kontrol? Na aké oblasti a podniky sa budú inšpektoráty práce špecificky zameriavať v roku 2019?

V úvodnom zo série newsletterov týkajúcich sa problematiky kontrol z inšpektorátu práce si **zhrnieme práva a povinnosti zamestnávateľa pri výkone kontroly** zo strany inšpektorátov práce a vysvetlíme si ako takéto kontroly štandardne prebiehajú. V nasledujúcom druhom newsletteri sa zameriame na „**plán hlavných úloh na rok 2019**“, ktorý vydal **Národný inšpektorát práce** („NIP“), s určením oblastí, ktorým budú inšpektoráty práce venovať tento rok zvýšenú pozornosť.

Účel kontrol zo strany NIP

Účelom kontrol zo strany inšpekcie práce je predovšetkým **preverenie dodržiavania pracovnoprávných predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv** v zmysle zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce, v znení neskorších predpisov („Zákonník práce“), **zákazu nelegálnej práce** a nelegálneho zamestnávania v zmysle zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, v znení neskorších predpisov („Zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní“) a dodržiavania predpisov **bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci** („BOZP“) podľa zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, v znení neskorších predpisov a súvisiacich predpisov. Samotný výkon inšpekcie práce je upravený v zákone č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce, v znení neskorších predpisov („Zákon o inšpekcii práce“).

Kto môže podliehať inšpekcii

Inšpekcia práce sa vykonáva na všetkých pracoviskách zamestnávateľov a fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi, vrátane pracovísk nachádzajúcich sa na súkromných pozemkoch a v obydliach fyzických osôb vo všetkých priestoroch, v ktorých domácky zamestnanec vykonáva dohodnutú prácu a v ktorých zamestnanec vykonáva prácu podľa dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že **inšpekcii práce okrem „klasických“ zamestnávateľov podliehajú aj živnostníci**, ktorí nie sú zamestnávateľmi. U **živnostníkov** sa inšpektori zameriavajú špecificky na dodržiavanie BOZP predpisov a odhaľovanie nelegálnej práce a zamestnávania.

Takisto môžu inšpektori navštíviť aj domáckych zamestnancov a dohodárov u nich doma.

Priebeh inšpekcie a právomoci inšpektorov

Zákon o inšpekcii práce zveruje inšpektorom pomerne široké právomoci. Inšpekcia práce prebieha väčšinou v dvoch fázach.

Prvá fáza inšpekcie

V prvej fáze inšpektorát práce navštívi kontrolovaný subjekt, väčšinou sa jedná o **neohlásenú návštevu** (inšpekcia môže prísť aj v sprievode iných orgánov štátnej správy – napr. polícia, hygiena atď). Inšpektori majú právo vstupovať do priestorov a na pracoviská, na ktorých má prebehnúť kontrola. Inšpektori pritom nemusia prísť len počas bežnej pracovnej doby ale aj v noci, alebo počas víkendov a sviatkov.

Pred samotným začatím kontroly sú inšpektori povinní oznámiť svoju prítomnosť, ak sa tým negatívne neovplyvní výkon inšpekcie práce (inšpektori by sa mali preukázať aj svojimi služobnými preukazmi).

Počas výkonu inšpekcie môžu žiadať potrebné informácie a vysvetlenia, ako aj predloženie akejkoľvek dokumentácie, záznamov a iných dokladov. Z týchto dokumentov si môžu vyhotovovať kópie alebo môžu požadovať údaje v elektronickej forme.

Na základe zoznamu zamestnancov a poskytnutých pracovných zmlúv a dohôd o prácach mimo pracovného pomeru inšpektori skontrolujú počty zamestnancov podľa dokumentácie a porovnávajú ich s počtom osôb nachádzajúcich sa na pracovisku (medzi právomoci inšpektorov práce patrí aj právo požadovať preukázanie totožnosti prítomných osôb a požadovať, aby zdôvodnili svoju prítomnosť na pracovisku).

Inšpektori môžu ďalej vykonávať akékoľvek **kontroly, skúšky, vyšetrovania alebo iné úkony**, ktorými zisťujú dodržiavanie pracovnoprávných predpisov, BOZP predpisov a záväzkov z kolektívnych zmlúv.

Odobrať vzorky materiálov a látok používaných na pracovisku však môžu až po tom, ako to oznámia zamestnávateľovi alebo jeho poverenému zamestnancovi.

Právo **fotiť, natáčať alebo nahrávať priebeh inšpekcie vyplýva priamo zo Zákona o inšpekcii práce**, a tak sa súhlas zamestnávateľa a ostatných prítomných osôb nevyžaduje.

Druhá fáza inšpekcie

V ďalšej fáze **si inšpektorát práce zamestnávateľa s primeraným časovým odstupom od osobnej kontroly predvolá.**

Lehota, ktorá uplynie od prvotnej kontroly až po dátum dostavenia sa zamestnávateľa na inšpektorát práce s potrebnými dokumentmi, je individuálna.

Inšpektorát práce sa môže so zamestnávateľom kontaktovať telefonicky po niekoľkých dňoch od kontroly vykonanej v rámci prvej fázy a dohodnúť si lehotu na prípravu všetkých podkladov a následne mu zašle predvolanie s určením

dátumu dostavenia sa na príslušný inšpektorát práce.

V predvolaní bude uvedený zoznam dokumentov, ktoré je potrebné priniesť so sebou a predložiť.

Dokumenty, ktoré si môže inšpektorát práce vyžiadať

Zvyčajne inšpektori požadujú najmä:

- **výpis z obchodného registra** alebo živnostenského registra,
- **osobné spisy zamestnancov** obsahujúce pracovné zmluvy a dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru,
- **prihlášky do sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní** (registračné listy fyzickej osoby),
- **záznamy o vydaných stravných poukážkach a doklady o zabezpečení stravovania** zamestnancov (zmluva o zabezpečovaní stravovania so stravovacím zariadením, faktúra o nákupe stravných lístkov) a doklady o prevzatí stravných lístkov zamestnancami,
- **prehľady o zrážkach zo mzdy** spolu s informáciou na základe akého titulu dochádza k zrážkam,
- **výplatné pásky** spolu s potvrdeniami o ich odovzdaní,
- **evidencia dochádzky** a pracovného času,
- **evidencia dohôd** uzatvorených o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a evidenciu pracovného času dohodárov,
- **rozpis zmien**,
- **plán a čerpanie dovoleníek**,
- **interné BOZP predpisy**, či doklady o oboznámení a priebežnom školení zamestnancov ohľadom bezpečnosti práce.

Ak sa v rámci osobnej kontroly v prvej fáze nachádzali na pracovisku zamestnávateľa aj iné osoby, ako jeho zamestnanci, je potrebné dôvod ich prítomnosti na pracovisku preukázať (napríklad zmluvou s agentúrou dočasného zamestnávania alebo zmluvou s dodávateľom podľa Občianskeho či Obchodného zákonníka).

Naše služby

*Advokáti z našej advokátskej kancelárie **Accace Legal, o. z.** vám radi poskytnú bližšie informácie týkajúce sa kontrol z inšpektorátu práce, či inej oblasti pracovného práva. Zabezpečia pre vás komplexný audit vzorov pracovnoprávnej dokumentácie, ktorú používate, audit interných smerníc zamestnávateľa, evidencie pracovného času a odmeňovania zamestnancov.*

Neváhajte nás kontaktovať:

Karol Ďuriga, Senior Associate

E-mail: Karol.Duriga@accace.com

Tel.: + 421 2 325 53 000

Upozornenie: Berte prosím na vedomie, že tento newsletter obsahuje všeobecné informácie a usmernenia týkajúce sa danej problematiky a teda nepredstavuje odborné poradenstvo poskytnuté v konkrétnej situácii. Informácie uvedené v newsletteri môžu byť po jeho zverejnení predmetom ďalšieho vývoja a zmien. Spoločnosť Accace nepreberá zodpovednosť a neručí za prípadné riziká a škody spôsobené konaním na základe informácií uvedených v newsletteri

Autor

Lubica Martináková, Associate

E-mail: slovakia@accace.com

Tel.: + 421 2 325 53 000

O Accace

S viac ako 550 zamestnancami a 2 000 medzinárodnými klientmi sa Accace radí medzi popredných poskytovateľov poradenských služieb v regióne strednej a východnej Európy.

Accace má zastúpenie v 13 krajinách Európy, a to v Bosne a Hercegovine, Českej republike, Čiernej hore, Chorvátsku, Macedónsku, Maďarsku, Nemecku, Poľsku, Rumunsku, Slovensku, Slovinsku, Srbsku a na Ukrajine. Služby v iných krajinách sveta vieme zastrešiť prostredníctvom našej siete dlhodobých partnerov.

Viac na www.accace.sk

